

การวิเคราะห์และถอดบทเรียนกระบวนการ การขับเคลื่อนทางสังคม กรณีศึกษาวันดินโลก
ANALYSIS AND LESSONS LEARNED FROM THE PROCESS SOCIAL MOBILITY WORLD
SOIL DAY CASE STUDY

สุดารินทร์ รอดมณี¹, ภาณุพงษ์ อ้วนเปี้ย¹,ลักษณา โชติคุต²,เอื้อมพร ลอยประดิษฐ์^{*3}

Sudarin Rodmanee¹, Panupong Ounpear¹, Luksana Chotikut²,

Aeumporn Loypradit^{*3}

¹ สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

² สถาบันดำรงราชานุภาพ สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย

^{*3} สำนักการประกอบการทางสังคม สถาบันอาศรมศิลป์

¹ Office of Agricultural Economics, Ministry of Agriculture and Cooperatives

² Damrong Rajanubhab Office of the Permanent Secretary for Interior Ministry of Interior

^{*3} Department of Social Entrepreneur, Arsom Silp Institute of the Arts

* E-mail ผู้รับผิดชอบบทความ (Corresponding Author): s.aeumporn@gmail.com

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อวิเคราะห์และถอดบทเรียนกระบวนการขับเคลื่อนทางสังคม ผ่านกรณีศึกษาวันดินโลก ซึ่งจัดขึ้นเมื่อวันที่ 9 - 10 ธันวาคม 2566 ณ ศูนย์เรียนรู้วิถีชีวิตและจิตวิญญาณชาวนาไทย อำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี รวมถึงการวิเคราะห์งานมหกรรมคืนชีวิตให้แผ่นดิน ครั้งที่ 17 ตอนบ้านนอก Craft จัดขึ้นระหว่างวันที่ 15 - 17 มีนาคม 2567 ณ ศูนย์เรียนรู้วิถีชีวิตและจิตวิญญาณชาวนาไทย อำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี การวิจัยนี้ใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยเก็บข้อมูลผ่านการสัมภาษณ์เชิงลึก การสังเกตแบบมีส่วนร่วม และการสนทนากลุ่ม จากกลุ่มตัวอย่างที่ประกอบด้วยกรรมการเครือข่ายผู้จัดกิจกรรม ผู้นำกลุ่มกิจกรรมขับเคลื่อนสังคมเพื่อลดโลกร้อน และผู้เข้าร่วมงาน ผลการวิจัยพบว่ากระบวนการขับเคลื่อนทางสังคมผ่านกิจกรรมวันดินโลกและงานมหกรรมคืนชีวิตให้แผ่นดินมีประสิทธิภาพในการสร้างการเปลี่ยนแปลงทางสังคม โดยเฉพาะในด้านการส่งเสริมความรู้เกี่ยวกับการจัดการทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน การสร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่างองค์กรและชุมชน การมีส่วนร่วมจากเครือข่ายต่างๆ ช่วยสร้างความร่วมมือที่เข้มแข็ง และการสร้างแรงบันดาลใจให้กับผู้เข้าร่วมในการต่อยอดกิจกรรมสู่การขับเคลื่อนสังคมในวงกว้างอีกทั้งยังมีบทบาทสำคัญในการสร้างความตระหนักรู้และส่งเสริมการจัดการทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน และเป็นตัวอย่างที่

คำสำคัญ วันดินโลก; การขับเคลื่อนทางสังคม; การจัดการทรัพยากรธรรมชาติ; ความยั่งยืน; เครือข่ายความร่วมมือ

Abstract

This research aimed to analyze and extract lessons from the social mobilization process through a case study of World Soil Day, held on December 9-10, 2023, at the Mab Euang Natural Agriculture Learning Center, Ban Bueng District, Chonburi Province. It also included an analysis of the 17th Land Rejuvenation Festival, themed “Rural Craft,” held between March 15 -17, 2024, at the same place. This study employed qualitative research methods. The data was collected through

in-depth interviews, participant observations, and focus group discussions from a sample of activity organizers, social mobilization leaders for climate action, and attendees.

The findings indicated that the social mobilization process through the activities of World Soil Day and the Land Revitalization Festival effectively facilitates social change, particularly in promoting sustainable natural resource management. These events fostered collaborative networks between organizations and communities, with active participation from various networks, strengthening cooperation and inspiring participants to extend their activities toward broader social mobilization. Furthermore, the events played a crucial role in raising awareness and promoting sustainable natural resource management, serving as exemplary models of collaborative efforts towards sustainable development goals. Additionally, the events inspired and motivated participants to focus on long-term environmental problem-solving and social change.

Keywords World Soil Day; social mobility; natural resource management; sustainability; cooperation networks

1. บทนำ

การเคลื่อนไหวทางสังคม (Social Movement) เป็นแรงขับเคลื่อนที่สำคัญในการสร้างการเปลี่ยนแปลงในสังคม ไม่ว่าจะเป็นในระดับโลกหรือสังคมในประเทศต่าง ๆ รวมถึงประเทศไทย แรงผลักดันในสังคมที่จะช่วยนำพาการเปลี่ยนแปลง เพื่อต่อต้านความเสื่อมโทรมทางสังคมที่เกิดจากความต้องการ และความอยากของมนุษย์ โดยไม่มีการควบคุมด้วยศีลธรรม ซึ่งจะนำไปสู่การกระจุกตัวของความรวย และทรัพยากรในมือของคนส่วนน้อย ทำให้เกิดความไม่เท่าเทียม และความยากจนกระจายไปทั่วโลก การกระจุกตัวของความร่ำรวย และการครอบงำทรัพยากรโดยกลุ่มคนเล็ก ๆ น้อย ๆ ทำให้สังคมโลก และสังคมในแต่ละประเทศเผชิญกับปัญหาความไม่เท่าเทียมทางเศรษฐกิจ และสังคมอย่างรุนแรง นอกจากนี้ การทำลายทรัพยากรธรรมชาติและผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพอากาศที่เรียกว่า “โลกร้อน” ยังเป็นปัจจัยขับเคลื่อนการเคลื่อนไหวทางสังคม เป็นการต่อสู้เพื่อการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ และรักษาความยั่งยืนของสิ่งแวดล้อม การเคลื่อนไหวเหล่านี้ มุ่งหวังที่จะเปลี่ยนแปลงโครงสร้างที่ไม่เป็นธรรมและสร้างสังคมที่เท่าเทียมกันมากขึ้น ทั้งในแง่ของการกระจายความมั่งคั่ง การเข้าถึงทรัพยากร และการรักษาสภาพแวดล้อมที่ยั่งยืนสำหรับอนาคต นี่เป็นปรากฏการณ์ที่ไม่เพียงแต่เกิดขึ้นในประเทศไทย แต่ยังรวมถึงประเทศต่าง ๆ ทั่วโลก

เพื่อแก้ไขปัญหาดังกล่าว มีการเรียกร้องให้มีการทำงานร่วมกันในระดับโลก เพื่อสร้างความเท่าเทียมและยุติภาวะความอดอยาก ตามเป้าหมายพัฒนายั่งยืนของสหประชาชาติ (SDGs) โดยเฉพาะเป้าหมายที่ 1 ซึ่งเรียกร้องให้มีการเปลี่ยนแปลงและความร่วมมือในระดับนานาชาติ เพื่อแก้ไขปัญหาเหล่านี้ โดยการส่งเสริมความสามัคคี ความพอเพียง และการแบ่งปันทรัพยากรอย่างยุติธรรมเพื่อให้ทุกคนมีโอกาสได้รับชีวิตที่ดีขึ้นและปลอดภัยจากความอดอยาก และความไม่เท่าเทียมกัน อีกทั้งการไม่ช่วยเหลือกัน และการปล่อยให้ความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจ และสังคมเพิ่มขึ้น อาจนำไปสู่ความไม่สงบและสงคราม ซึ่งเป็นเหตุผลว่าทำไมเป้าหมายการพัฒนายั่งยืน (SDGs) จึงเน้นย้ำถึงความจำเป็นในการสามัคคี และการสร้างความร่วมมือ (Partnership) เพื่อบรรลุเป้าหมายของการอยู่ร่วมกันอย่างสันติบนโลกนี้ การร่วมมือในระดับสากล เช่น ผ่านการประชุมระหว่างประเทศเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงสภาพอากาศ (COP) และการสร้างกองทุน เช่น Green Climate Fund เป็นส่วนสำคัญในการพยายามหยุดยั้งภาวะโลกร้อน และป้องกันการเปลี่ยนสู่ภาวะโลกเดือด แต่ปัญหาคือมักพบว่ามีความล่าช้า และไม่มีการดำเนินการจริงจังในการทำตามข้อตกลงที่ได้ตกลงกันไว้ คำพูดของแอนโตนิโอ กูเตอร์เรส เลขาธิการสหประชาชาติ เน้นย้ำว่ามนุษยชาติกำลังเดินทางสู่ภาวะโลกเดือดเป็นการเตือนเราถึงความจำเป็นในการดำเนินการอย่างเร่งด่วน เพื่อหยุดยั้งผลกระทบที่จะเกิดขึ้นจากการเปลี่ยนแปลงสภาพอากาศ การพัฒนามนุษยชาติและสร้างความพอเพียงในสังคมไม่ได้เกี่ยวข้องเพียงแค่การมีทรัพยากรทางวัตถุเพียงพอ แต่ยังรวมถึงความรู้จักพอในด้านจิตใจ ความยั่งยืนและความพอเพียงเป็นวิถีชีวิตที่สามารถช่วยลดความเหลื่อมล้ำ และส่งเสริมการใช้ทรัพยากรอย่างมีคุณธรรมและยั่งยืน

ดังนั้นการสร้างการเข้าใจและการกระตุ้นความคิดของคนทั่วโลกเกี่ยวกับความพอเพียงและการพัฒนาที่ยั่งยืนเป็นขั้นตอนแรกที่สำคัญ จำเป็นต้องมีการดำเนินการทั้งในระดับท้องถิ่นและระดับโลก เพื่อส่งเสริมการเปลี่ยนแปลงที่จำเป็นในการต่อสู้กับปัญหาเหล่านี้ การขับเคลื่อนสังคมสู่ความพอเพียงและการร่วมมือกันของทุกภาคส่วนเป็นกุญแจสำคัญในการสร้างโลกที่ยั่งยืน และมีความเป็นธรรมมากขึ้น แนวคิดเรื่องความพอเพียงไม่เพียงแต่ช่วยลดปัญหาความอดอยากและความเหลื่อมล้ำ แต่ยังช่วยให้สังคมมีความเข้มแข็งในการเผชิญหน้ากับความท้าทายต่างๆ รวมถึงการเปลี่ยนแปลงทางสภาพอากาศ และการสิ้นเปลืองทรัพยากร ซึ่งการใช้พลังศรัทธา ความคิดสร้างสรรค์ และคุณธรรมในการสอนและเรียนรู้ สามารถช่วยให้คนตระหนักถึงความสำคัญของการใช้ชีวิตที่มีความหมายและยั่งยืน โดยมุ่งเน้นไปที่การใช้ทรัพยากรอย่างรู้คุณค่าและเหมาะสม รวมถึงการแบ่งปันกับผู้อื่นในสังคม โครงการต่างๆ ที่เกิดขึ้นจากแนวคิดดังกล่าว ไม่ว่าจะเป็นการสร้างชุมชนที่มีความยั่งยืน การจัดการทรัพยากรน้ำและพลังงานอย่างระมัดระวัง หรือการพัฒนาเทคโนโลยีที่ช่วยลดผลกระทบต่อสภาพอากาศ ล้วนแต่เป็นตัวอย่างของการขับเคลื่อนสังคมให้เคลื่อนไปในทิศทางที่ดีขึ้น

เมื่อวันที่ 20 ธันวาคม 2566 ที่ประชุมสมัชชาสหประชาชาติ ได้มีมติรับรองให้วันที่ 5 ธันวาคมของทุกปีเป็นวันดินโลก (World Soil Day) โดยระบุในปฏิทินการปฏิบัติงานขององค์การสหประชาชาติอย่างเป็นทางการ ประเทศสมาชิกขององค์การสหประชาชาติ กว่า 200 ประเทศ จะร่วมจัดงานเฉลิมฉลองวันดินโลก วันที่ 5 ธันวาคมของทุกปี ตั้งแต่ปี 2557 เป็นต้นไป การจัดงานวันดินโลกประจำปีของเครือข่ายกลไกกรมธรรมชาติ ที่ทำงานขับเคลื่อนศาสตร์ของพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 9 ซึ่งมุ่งมั่นที่จะใช้โอกาสในการจัดงานวันดินโลก เพื่อเป็นมหกรรมประจำปีที่ทุกคนในเครือข่ายทั่วประเทศร่วมกันจัดขึ้น โดยมีวัตถุประสงค์หลักในการสื่อสารและเผยแพร่องค์ความรู้ เพื่อหยุดยั้งปัญหาโลกเดือดผ่านการจัดการทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน ความคาดหวังสำคัญจากการจัดงานประกอบด้วย การสื่อสารองค์ความรู้ แบ่งปันประสบการณ์ และการแสดงตัวอย่างความสำเร็จในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน การสร้างโอกาสในการขับเคลื่อนงาน ส่งเสริมการร่วมมือกับภาคีเครือข่ายหลายภาคส่วน เพื่อ

แก้ปัญหาสังคมในวงกว้าง โปรแกรมการหยุดโลกเดือดได้นำเสนอตัวอย่างการปฏิบัติที่สามารถช่วยลดปัญหาโลกเดือด และเพิ่มการรับรู้ถึงทางออก รวมถึงแนวทางการแก้ไขปัญหา เป้าหมายคือการสร้างความสำเร็จที่จับต้องได้ สร้างแรงบันดาลใจ และขยายผลการดำเนินงานสู่รูปธรรมในพื้นที่ต่าง ๆ ได้มากขึ้น สร้างการเปลี่ยนแปลงที่ยั่งยืนในสังคม

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

ศึกษาทเรียนการขับเคลื่อนกิจกรรมลดภาวะโลกร้อนสำหรับนักขับเคลื่อนสังคมจากกิจกรรมวันดินโลกจัดขึ้น ณ ศูนย์กิจกรรมธรรมชาติมาบเื้อง จังหวัดชลบุรี ปี 2567 มีผู้ให้ข้อมูลสำคัญที่ใช้ในการวิจัย แบ่งเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่

- 1) ผู้ให้ข้อมูลหลักกลุ่มที่ 1 ได้แก่ กรรมการเครือข่ายผู้จัดกิจกรรม 10 ราย
- 2) ผู้ให้ข้อมูลหลักกลุ่มที่ 2 ได้แก่ ผู้นำกลุ่มกิจกรรมขับเคลื่อนสังคมเพื่อลดโลกร้อน 15 ราย
- 3) ผู้ให้ข้อมูลหลักกลุ่มที่ 3 ได้แก่ ผู้เข้าร่วมงาน 15 ราย โดยการศึกษาเฉพาะกรณี (Case Study) ใน

รูปแบบ Intrinsic cases ซึ่งการเก็บข้อมูลใช้การสัมภาษณ์เชิงลึก การสังเกตแบบมีส่วนร่วม และการสนทนากลุ่ม การวิเคราะห์ข้อมูลใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis) ตรวจสอบความน่าเชื่อถือของข้อมูลด้วยวิธีการ เทคนิค สามเส้า (Triangulation) เพื่อให้ข้อสรุปที่ ครอบคลุม วิเคราะห์ข้อมูลโดยการจำแนกข้อมูลตามเหตุการณ์ หรือตามเรื่องราวที่เกิดขึ้นก่อนและหลังจัดกิจกรรม

ขอบเขตของการศึกษา/วิจัย

ขอบเขตด้านประชากร การวิจัยครั้งนี้จะเก็บข้อมูลจาก 3 กลุ่ม 1. กรรมการเครือข่ายผู้จัดกิจกรรม จำนวน 10 คนคัดเลือกจากสมาชิกในเครือข่ายผู้จัดกิจกรรมวันดินโลก ซึ่งมีประสบการณ์ในการจัดการและประสานงาน กิจกรรมมาก่อน พิจารณาจากความสามารถในการวางแผนและประสานงานกับเครือข่ายต่าง ๆ ผู้ที่มีบทบาทสำคัญ ในการวางแผนและออกแบบกิจกรรมของงานวันดินโลก 2. ผู้นำกลุ่มกิจกรรมขับเคลื่อนสังคมเพื่อลดโลกร้อน จำนวน 15 คน เลือกจากกลุ่มผู้นำที่มีบทบาทในการขับเคลื่อนกิจกรรมด้านสิ่งแวดล้อมและการลดโลกร้อนพิจารณาจาก ความรู้และประสบการณ์ในการนำกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน ผู้ที่ได้รับการ ยอมรับจากเครือข่ายและชุมชนในด้านการขับเคลื่อนกิจกรรมเพื่อลดภาวะโลกร้อน 3. ผู้เข้าร่วมงานที่เข้าร่วม กิจกรรมวันดินโลก จำนวน: 15 คน

ขอบเขตด้านเวลา จะทำการเก็บข้อมูล ในงานวันดินโลกระหว่างวันที่ 9 - 10 ธันวาคม 2566 ณ ศูนย์กสิ กรรมธรรมชาติมาบเื้อง อำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี และงานมหกรรมคืนชีวิตให้แผ่นดิน ครั้งที่ 17 ตอนบ้านนอก Craft ระหว่างวันที่ 15 - 17 มีนาคม 2567 ณ ศูนย์กิจกรรมธรรมชาติมาบเื้อง อำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี

ขอบเขตด้านเนื้อหา กระบวนการขับเคลื่อนทางสังคมและกระบวนการนำหลักคำสอนของพุทธศาสนา มาประยุกต์ใช้

นิยามศัพท์เฉพาะ

กลุ่มผู้ขับเคลื่อนทางสังคม (Social Movement) ในที่นี้หมายถึงผู้เข้าร่วมอบรมหลักสูตรขับเคลื่อนสังคม Social Movement โดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และเกษตรทฤษฎีใหม่

โลกเดือด หมายถึงสภาวะของโลกที่เผชิญกับปัญหาสิ่งแวดล้อมและการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศที่ รุนแรง ซึ่งส่งผลกระทบต่ออย่างรุนแรงต่อสิ่งแวดล้อม ระบบนิเวศน์ และชีวิตมนุษย์ทั่วโลก

2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การขับเคลื่อนในเรื่องนี้มีความจำเป็นที่ควรให้คุณค่าและความสำคัญของป่าไม้ในแง่ของการประสานความร่วมมือเพื่อฟื้นฟูระบบเศรษฐกิจที่ยั่งยืนให้ตอบสนองทั้งสุขภาพคนและสุขภาพป่า โดยมีข้อเสนอแนะให้ผู้กำหนดนโยบาย บรรลุประเด็นของความสัมพันธ์ระหว่างสุขภาพของคนกับป่าให้เป็นวาระเร่งด่วนในการดำเนินการเพื่อรับมือกับความท้าทายของสถานการณ์ระดับโลกนี้ [1] วิกฤตการณ์โลกร้อนอันเนื่องมาจากกิจกรรมของมนุษย์ก่อให้เกิดความเสี่ยงทุกภาคส่วน ตั้งแต่ระดับครัวเรือน ภาคเกษตรกรรม ภาคอุตสาหกรรม รวมถึงระบบนิเวศ ความหลากหลายทางชีวภาพทรัพยากรธรรมชาติอันเป็นต้นทุนที่สำคัญของชุมชนในการพัฒนาคุณภาพชีวิตและการเติบโตของผลผลิตทางการเกษตรและปศุสัตว์ [2] การสมมูลมิติด้านสังคมและสิ่งแวดล้อมด้วยแผนการทำงานที่ยืดหยุ่นตามสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงนั้นเป็นส่วนสำคัญที่ควรดำเนินการตั้งแต่ในกระบวนการตัดสินใจร่วมกันเพื่อสานแนวทางการฟื้นฟูภูมิทัศน์ป่าไม้ในแผนการจัดการพื้นที่และนำไปสู่การบรรลุเป้าหมายที่เป็นภาพใหญ่ร่วมกัน [3]

3. วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยจะใช้การสัมภาษณ์เชิงลึกกึ่งโครงสร้าง (Semi-structured) ซึ่งการรวบรวมข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลหลักด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึก (in-depth Interview) ใช้คำถามปลายเปิด และใช้เทคนิคการสังเคราะห์บทสัมภาษณ์ (Interview Data Analysis) เพื่อให้เข้าถึงข้อเท็จจริงของปรากฏการณ์อย่างชัดเจน การสังเกตพฤติกรรมและมุมมองความคิดของกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) ในระหว่างกระบวนการจัดกิจกรรม และผลงานที่กลุ่มผู้ให้ข้อมูลได้ดำเนินการ ผู้วิจัยกำหนดผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) เป็น 2 กลุ่ม เพื่อทำการสัมภาษณ์แบบเจาะจง โดยแบ่งเป็น กลุ่มผู้จัดงานวันดินโลก และกลุ่มนักเรียนในชั้นเรียนนักขับเคลื่อนทางสังคมที่เข้าร่วมกิจกรรมวันดินโลก

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ที่ได้ข้อมูลจากการสัมภาษณ์รวบรวมให้ครบถ้วนตามวัตถุประสงค์การวิจัย นำข้อมูลที่ได้จำแนกแยกแยะ จัดเป็นหมวดหมู่ และนำข้อมูลแต่ละหมวดมาเชื่อมโยงกันอย่างเป็นเหตุเป็นผล โดยการตีความ (Interpretation) เนื้อหาจากเรื่องราวที่ปรากฏ และเชื่อมโยงความเกี่ยวข้องของข้อมูล

4. ผลการวิจัยและอภิปรายผลจากการถอดบทเรียน

4.1 ถอดบทเรียนก่อนการจัดการวันดินโลก

4.1.1 การเตรียมการจัดงาน จะเป็นการเก็บข้อมูลจากกลุ่มกรรมการเครือข่ายผู้จัดกิจกรรม กลุ่มเดียว เนื่องจากการออกแบบกิจกรรมและกระบวนการจัดการเตรียมการจัดงานดังกล่าว มีการวางแผนอย่างรอบคอบ เริ่มต้นด้วยการหาความร่วมมือจากเครือข่ายกิจกรรมธรรมชาติทั่วประเทศ กิจกรรมหลักประกอบด้วยนิทรรศการ โซเชียลมีเดียเรื่องวันดินโลก สื่อสารความสำคัญของการจัดการทรัพยากรธรรมชาติห้องเรียนธรรมชาติ พื้นที่ปฏิบัติจริงสำรวจและเรียนรู้วิถีการจัดการทรัพยากรธรรมชาติ workshop กิจกรรมที่เน้นการลงมือปฏิบัติ เช่น การทำปุ๋ยหมัก การจัดการน้ำ คลินิกดิน เวทีเสวนา นำเสนอแนวคิดและนโยบายเพื่อสร้างการมีส่วนร่วมและร่วมมือในการขับเคลื่อนงานตลาดคุณปุ๋ย ตลาดกิจกรรมธรรมชาติ และแบ่งปันช่วยเหลือกันในชุมชนการเตรียมงานรวมถึงการสร้างพื้นที่สำหรับกิจกรรมต่าง ๆ การจัดสรรพื้นที่ที่เหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมายและช่วงวัย รวมถึงการสร้างโอกาสให้ทุกคนได้เรียนรู้และสัมผัสกับธรรมชาติผ่านกิจกรรมที่หลากหลาย ส่งเสริมการให้ความรู้เกี่ยวกับการดูแลสุขภาพในวัยต่าง ๆ

และการปรับใช้หลักการกิจกรรมธรรมชาติในการจัดการดิน และทรัพยากรธรรมชาติอื่น ๆ นอกจากนี้ยังมีการวางแผนการจัดกิจกรรมที่เน้นการปฏิบัติจริง เพื่อเสริมสร้างความรู้และทักษะในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน การประสานงาน และการเตรียมการจัดงานผ่านทางการประชุมออนไลน์ และการนัดหมายเพื่อกำหนดรายละเอียดและแบ่งหน้าที่ในการดำเนินงาน เพื่อให้ทุกภาคส่วนได้มีส่วนร่วม และเตรียมความพร้อมในทุก ๆ ด้าน ตั้งแต่การจัดสรรพื้นที่การจัดงาน การเตรียมพื้นที่สำหรับการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ไปจนถึงการเตรียมคนที่จะเข้าร่วมในงาน การเตรียมการจัดงานนี้ไม่เพียงแต่นำไปเพื่อการแบ่งปันความรู้ และประสบการณ์เท่านั้น แต่ยังเน้นไปที่การสร้าง ความเข้าใจ และการมีส่วนร่วมจากชุมชน ซึ่งจะช่วยให้เกิดการเรียนรู้ และการเปลี่ยนแปลงที่ยั่งยืนในระยะยาว โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการจัดการกับปัญหาโลกเดือดและการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ การจัดงานนี้จึงเป็นโอกาสให้ทุกคนได้ร่วมมือกันเพื่อสร้างและเสริมสร้างความรู้ ทักษะ และความเข้าใจในการดูแลรักษาสิ่งแวดล้อมและ ทรัพยากรธรรมชาติ อีกทั้งยังเป็นการเฉลิมฉลองและแบ่งปันความสำเร็จที่ได้จากการทำงานร่วมกันในเครือข่าย สร้างพลังให้กับสังคมในการขับเคลื่อนการเปลี่ยนแปลงที่ยั่งยืนและเผชิญหน้ากับปัญหาโลกเดือดได้อย่างมีประสิทธิภาพ

จากการเก็บข้อมูล กรรมการเครือข่ายผู้จัดกิจกรรม ในเรื่องการเตรียมการจัดงาน จะเน้นไปที่ประโยชน์ที่ได้ การทำงานเป็นทีม เสริมสร้างความร่วมมือและการทำงานเป็นทีมในเครือข่ายการจัดการที่มีประสิทธิภาพ ทำให้การจัดงานเป็นไปอย่างมีระบบและมีประสิทธิภาพการเรียนรู้จากประสบการณ์: กรรมการเครือข่ายได้รับประสบการณ์และ แนวทางในการจัดกิจกรรมครั้งต่อไป

4.1.2 การคัดเลือกกลุ่มเป้าหมาย ในการคัดเลือกกลุ่มเป้าหมายสำหรับกิจกรรมวันดินโลกและ มหกรรมคืนชีวิตให้แผ่นดิน จำเป็นต้องมุ่งเน้นการเลือกกลุ่มเป้าหมายที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์หลักของกิจกรรม นั่นคือการส่งเสริมความรู้เกี่ยวกับการจัดการทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน การสร้างเครือข่ายความร่วมมือ และการขับเคลื่อนทางสังคมเพื่อแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อม โดยกระบวนการคัดเลือกกลุ่มเป้าหมายที่ถูกต้องสามารถทำได้ ดังนี้

1. การระบุคุณลักษณะของกลุ่มเป้าหมาย ในกลุ่มเป้าหมายทั้ง 3 กลุ่มคือ (1) กรรมการเครือข่ายผู้จัด กิจกรรม (2) ผู้นำกลุ่มกิจกรรมขับเคลื่อนสังคมเพื่อลดโลกร้อน และ (3) ผู้เข้าร่วมงาน โดยการระบุคุณลักษณะดังนี้

กลุ่มเกษตรกร: ผู้ที่มีบทบาทในการจัดการและใช้ทรัพยากรดินในชีวิตประจำวัน มีความจำเป็นต้องมี ความรู้และทักษะในการจัดการดินอย่างยั่งยืน

ผู้ประกอบการด้านการเกษตรและสิ่งแวดล้อม: ผู้ที่สามารถนำความรู้และนวัตกรรมไปปรับใช้ในการ พัฒนาและปรับปรุงกระบวนการทำงาน

ครูและนักการศึกษา: ผู้ที่สามารถเผยแพร่ความรู้และทักษะไปยังนักเรียนและชุมชน

ผู้นำชุมชนและองค์กรท้องถิ่น: ผู้ที่มีบทบาทในการนำชุมชนและสามารถสร้างแรงบันดาลใจและความ ร่วมมือในระดับชุมชน

นักศึกษาและเยาวชน: กลุ่มที่สามารถเรียนรู้และต่อยอดความรู้ไปใช้ในการทำกิจกรรมเพื่อสังคมและ สิ่งแวดล้อม

2. การกำหนดวิธีการคัดเลือกกลุ่มเป้าหมาย การใช้ฐานข้อมูลและเครือข่าย ฐานข้อมูลที่มีอยู่ของ องค์กรหรือเครือข่ายที่เกี่ยวข้องกับการเกษตรและสิ่งแวดล้อม เพื่อคัดเลือกผู้ที่มีศักยภาพในการเข้าร่วมกิจกรรม การคัดเลือกผ่านการสัมภาษณ์: การสัมภาษณ์ผู้สมัครเพื่อประเมินความรู้ ความสนใจ และความสามารถในการนำ

ความรู้ไปประยุกต์ใช้ การใช้เกณฑ์การคัดเลือกเฉพาะ กำหนดเกณฑ์การคัดเลือกที่ชัดเจน เช่น ประสบการณ์ในการทำงานด้านการเกษตร การมีบทบาทในชุมชน หรือความสนใจในการพัฒนาที่ยั่งยืน

การคัดเลือกกลุ่มเป้าหมายด้วยวิธีการเหล่านี้ มุ่งเน้นให้ทุกคนได้มีส่วนร่วมและเรียนรู้การจัดกิจกรรมที่หลากหลายและการสร้างพื้นที่ที่เหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมายช่วยให้ทุกคนได้รับประสบการณ์และความรู้ที่ตรงกับความต้องการและความสนใจของพวกเขา การวางแผนและการดำเนินการของงานดินโลก ไม่เพียงแต่โฟกัสไปที่การเผยแพร่ความรู้และประสบการณ์เกี่ยวกับการดูแลสิ่งแวดล้อมเท่านั้น แต่ยังรวมถึงการสร้างความเข้าใจ การมีส่วนร่วม และการเรียนรู้ที่หลากหลายให้กับสังคมในทุกช่วงวัย ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงที่ยั่งยืนต่อสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ ผ่านกิจกรรมที่มีความหลากหลาย และสามารถดึงดูดความสนใจจากกลุ่มเป้าหมายได้มากที่สุด การจัดงานวันดินโลก ด้วยการมุ่งเน้นไปที่การสร้างการเรียนรู้ และความตระหนักรู้เกี่ยวกับการจัดการทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืนนี้ แสดงถึงการทำงานร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพของเครือข่ายที่มีความหลากหลาย โดยมีการจัดการและการประสานงานที่ดี เพื่อสร้างประสบการณ์ที่มีคุณค่าและองค์ความรู้ให้กับผู้เข้าร่วมงาน

4.1.3 เครือข่ายและองค์กรที่มาร่วมงาน ในการจัดงานวันดินโลกที่มาบเื้อง เมืองครและเครือข่ายหลากหลายที่เข้าร่วม ตั้งแต่หน่วยงานภาครัฐ เช่น กรมพัฒนาที่ดิน กรมวิชาการเกษตร กรมการพัฒนาชุมชน และธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์ ไปจนถึงหน่วยงานท้องถิ่น องค์กรบริหารส่วนตำบล) อำเภอ และจังหวัด นอกจากนี้ยังรวมถึงภาคเอกชน อย่างเช่น Earth Safe กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับอสังหาริมทรัพย์ การผลิตไฟฟ้าของการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย (กฟผ.) และ Saffron รวมไปถึงมูลนิธิต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง โรงเรียน และชุมชนในพื้นที่รอบข้าง โดยมีแผนการสื่อสารและประชาสัมพันธ์ ก่อนวันดินโลกมีการจัดทำสื่อและกิจกรรมเชิญชวนที่หลากหลาย โดยมีการประชุมและวางแผนกลยุทธ์สำหรับการสร้างความตระหนักรู้ ทั้งนี้ สื่อถูกออกแบบมาเพื่อสื่อสารกับกลุ่มเป้าหมายผ่านช่องทางต่าง ๆ รวมถึงสื่อวิทยุ โทรทัศน์ และโซเชียลมีเดีย เพื่อให้ข้อมูลก่อนวันจัดงาน และตอบย้าข้อความหลักของงาน

4.1.4 การขับเคลื่อนและจัดระบบงาน มีการจัดตั้งคณะทำงานหลักทั้งในส่วนกลางและภูมิภาค แบ่งเป็นคณะทำงานกลไกกรมธรรมชาติ มูลนิธิ และคณะกรรมการเครือข่ายที่ดูแลแต่ละภูมิภาค การประชุมและการวางแผนไม่จำกัดเพียงแค่การแบ่งตามพื้นที่ แต่รวมถึงการแบ่งตามประเด็นที่ขับเคลื่อนด้วย การจัดสรรคนทำงาน และแผนการดำเนินงานอย่างเป็นระบบเพื่อสนับสนุนการจัดงานให้สำเร็จ

4.1.5 เวทีหลัก แก่น และการขับเคลื่อน Social Movements

การเสวนาและนิทรรศการในงานวันดินโลกเน้นไปที่การสื่อสารตามธีมงาน และประเด็นสำคัญประจำปี โดยมีการนำเสนอกิจกรรมและโปรเจกต์ Social Movements ที่กำลังขับเคลื่อนอยู่ มีการเน้นย้ำถึงความสำคัญของการทำงานร่วมกันเพื่อสร้างการเปลี่ยนแปลงในสังคม และเน้นว่าการได้รับรางวัลต่าง ๆ เป็นหลักฐานที่ชัดเจนของความสำเร็จ และทิศทางที่ถูกต้องในการดำเนินงาน การสื่อสารเหล่านี้มีวัตถุประสงค์เพื่อให้กำลังใจและสร้างแรงบันดาลใจให้กับเครือข่าย และผู้เข้าร่วมงานในการต่อยอดและขับเคลื่อนการเปลี่ยนแปลงไปยังระดับที่กว้างขึ้น การวางแผน และการดำเนินงานที่เป็นระบบเพื่อการจัดงานวันดินโลกที่มาบเื้องเป็นตัวอย่างของการทำงานร่วมมือ และการมีส่วนร่วมของเครือข่ายจากหลายภาคส่วน โดยมีหลักการและนโยบายจากมูลนิธิสิทธิมนุษยชนชาติเป็นแนวทางหลักในการดำเนินการ การแบ่งการทำงานตามภูมิภาค ตามประเด็นที่ขับเคลื่อนช่วยให้การจัดงานมีประสิทธิภาพและครอบคลุมไปถึงเป้าหมายในหลายมิติการเน้นย้ำ การเฉลิมฉลองความสำเร็จผ่านเวทีกลาง การเสวนาเป็นวิธีการสำคัญในการสร้างความตระหนักรู้ การเรียนรู้ร่วมกันในหมู่ผู้เข้าร่วมงาน ส่งเสริมให้เกิดการ

แลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์ที่จะนำไปสู่การพัฒนา การปรับปรุงกิจกรรมและโครงการที่จะดำเนินการในอนาคต เพื่อตอบสนองต่อความท้าทายในการดูแลสุขภาพทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้ยั่งยืน ทั้งหมดนี้สะท้อนถึงความพยายามอย่างมีจุดหมาย และการทำงานร่วมกันของคนในเครือข่ายและผู้มีส่วนร่วมทุกฝ่าย ที่มุ่งหวังเพื่อสร้างผลลัพธ์ที่มีความหมาย มีผลต่อการดูแลสุขภาพทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมของโลกใบนี้ การขับเคลื่อน Social Movements และโปรเจกต์ต่าง ๆ ในการจัดงานวันดินโลกจึงไม่เพียงแต่เป็นการรวมตัวของผู้คนที่มีความสนใจเหมือนกันเท่านั้น แต่ยังเป็นการเคลื่อนไหวร่วมกันที่มีพลังในการสร้างการเปลี่ยนแปลงที่ยั่งยืนให้กับสังคมและโลกของเรา

4.1.6 สรุปก่อนการจัดงานวันดินโลก

การมีส่วนร่วมของเครือข่ายและภาคีต่าง ๆ ในการจัดงานวันดินโลกที่มาบ่ออิง เกิดความร่วมมือของหลายฝ่ายที่มีบทบาทสำคัญในการทำงานเกิดขึ้นและสำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี รวมถึงการขับเคลื่อนกิจกรรม Social Movements ที่เป็นการส่งเสริมและขยายผลการดำเนินงานไปสู่พื้นที่ต่าง ๆ ทั้งในและนอกประเทศ และการสร้างสรรค์กิจกรรมที่ทำให้ทุกคนสามารถมีส่วนร่วมได้ไม่ว่าจะเป็นด้วยแรงงาน ด้วยองค์ความรู้ หรือแม้แต่ด้วยกำลังใจ การเตรียมงานวันดินโลกจึงไม่เพียงแต่เป็นการจัดกิจกรรมในรูปแบบเดิม ๆ แต่ยังเป็นการสร้างเวทีสำหรับการแลกเปลี่ยน การเรียนรู้ และการร่วมมือกันของคนในเครือข่ายและภาคีเครือข่ายต่าง ๆ เพื่อเป้าหมายร่วมกันคือการส่งเสริมและการหยุดโลกเดือด ทั้งนี้ การมีส่วนร่วมของแต่ละฝ่ายไม่เพียงแต่ช่วยให้งานเกิดขึ้นได้ แต่ยังช่วยให้งานมีความหมายและผลลัพธ์ที่ยั่งยืนไปในอนาคต การร่วมมือและการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในงานดังกล่าวเป็นตัวอย่างที่ดีของการทำงานเครือข่าย และการสร้างสังคมที่ยั่งยืน โดยการเชื่อมโยงองค์ความรู้ ทรัพยากร และพลังงานของทุกคนเข้าด้วยกัน เพื่อรับมือและแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมและสังคมในวงกว้าง แสดงให้เห็นถึงความเป็นไปได้และความสำคัญของการทำงานร่วมกันในทุกมิติ และทุกระดับเพื่อการเปลี่ยนแปลงที่ยั่งยืน กระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในแต่ละกลุ่มจะเรียนรู้จากการนำโจทย์ที่จะหยุดโลกเดือดด้วยวิธีการอย่างไร เช่น กลุ่ม Zero Waste ที่ทำกิจกรรมลดขยะให้เป็นศูนย์ สมาชิกภายในกลุ่มระดมความคิด ลงมือปฏิบัติ และแลกเปลี่ยนความรู้กันภายในกลุ่ม จนตกผลึกเป็นแนวทางการจัดการขยะที่มีประสิทธิภาพ เมื่อเข้าร่วมกิจกรรมวันดินโลกก็นำองค์ความรู้ของกลุ่มมาปฏิบัติและถ่ายทอดให้ภาคีเครือข่ายและผู้ร่วมเข้าร่วมงานรับทราบ ดังจะเห็นได้จากจะมีประกาศให้ผู้ที่มีร่วมงานทุกคนจะต้องพกกระติกน้ำและกล่องข้าวของตัวเองมาร่วมงานด้วย ซึ่งการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ของแต่ละกลุ่มจะแตกต่างกันไป โดยมีรูปแบบ คือ นำไปปฏิบัติ จัดบูธแสดงผลงานถ่ายทอดองค์ความรู้ให้ภาคีเครือข่ายและผู้ร่วมงาน สุดท้ายแต่ละกลุ่มจะมานำเสนอผลการดำเนินงานบนเวทีกลางเพื่อเป็นการรายงานความก้าวหน้าของแต่ละกลุ่ม และให้กลุ่มอื่นได้รับรู้รับทราบการดำเนินการ

ข้อสังเกต/ข้อค้นพบของนักวิจัยในการถอดบทเรียนก่อนการจัดการวันดินโลก

สิ่งที่ผู้วิจัยอยากสะท้อนถึงการจัดกิจกรรมวันดินโลกที่มีการให้ความสำคัญกับการสร้างสรรค์พื้นที่เรียนรู้ และการมีส่วนร่วมของคนในเครือข่าย โดยเฉพาะโซนเวทีที่ได้สร้างความประทับใจ เนื่องจากสามารถสร้างความรู้สึกกลับสู่ธรรมชาติและเน้นย้ำคุณค่าของดินน้ำป่าที่มีต่อชีวิตมนุษย์ กิจกรรมที่เด่นและมีแรงบันดาลใจนี้ได้แสดงให้เห็นถึงความพยายามในการสร้างความตระหนักรู้และเชิญชวนให้ทุกคนกลับมามีส่วนร่วมในการดูแลสุขภาพทรัพยากรธรรมชาติ

ส่วนประเด็นสำคัญในเรื่องของ "Spirit of soil Spirit of partnership" ที่มาจาก ดร.วิวัฒน์ ศัลยกำธร (อาจารย์ยักษ์) ซึ่งเป็นผู้นำกลุ่มกิจกรรมขับเคลื่อนสังคมเพื่อลดโลกร้อน ท่านแสดงให้เห็นถึงการยกย่องความสำคัญของความร่วมมือ และความเป็นหนึ่งเดียวกันในการรับมือกับปัญหาสิ่งแวดล้อม ซึ่งการจัดกิจกรรมครั้งนี้ได้รับการประเมินว่าประสบความสำเร็จอย่างมาก โดยสามารถขยายผลและสร้างแรงบันดาลใจให้กับเครือข่ายและผู้มีส่วนร่วมจากหลายภาคส่วน ทั้งในและนอกประเทศ การจัดกิจกรรมเช่นนี้ ไม่เพียงแต่ช่วยเน้นย้ำความสำคัญของการร่วมมือและการสร้างพันธมิตร ในการแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมเท่านั้น แต่ยังสร้างเสริม "Growth Mindset" และคุณธรรมในการรับมือกับความท้าทาย เพื่อเป็นพื้นฐานสำหรับการสร้างสังคมที่ยั่งยืน และการมีส่วนร่วมของทุกคนในทุกช่วงวัย ทั้งหมดนี้ ไม่เพียงแสดงถึงความสำเร็จของกิจกรรมในปีที่ผ่านมา แต่ยังเป็นพื้นฐานและแรงบันดาลใจสำหรับการจัดการกับปัญหาโลกเดือดและการขยายผลของการทำงานร่วมมือในอนาคต ที่ไม่เพียงแคในเครือข่ายเท่านั้น แต่ยังรวมถึงการเชิญชวนภาคส่วนอื่น ๆ เข้ามาร่วมมือและร่วมใจกันเพื่อสิ่งแวดล้อมและสังคมที่ดียิ่งขึ้น

จากกิจกรรมนี้ผู้จัดงานทั้งอาจารย์ยักษ์และทีมงาน ต่างพึงพอใจผลการดำเนินงานของเครือข่ายอย่างมาก ดังคำกล่าวของอาจารย์ยักษ์ในช่วงต้น สำหรับผู้นำกลุ่มกิจกรรมขับเคลื่อนสังคมเพื่อลดโลกเดือด นั้นต่างประสบผลสำเร็จในการดำเนินกิจกรรม ทั้งยังมีความคิดใหม่ ๆ องค์ความรู้ใหม่ ๆ ที่ได้จากการแลกเปลี่ยนกับกลุ่มอื่น โดยพร้อมที่จะขับเคลื่อนกิจกรรมต่อไปและพัฒนาให้ดียิ่งขึ้น สุดท้ายในกลุ่มของผู้ร่วมงานนั้นได้ทั้งความรู้ต่าง ๆ มากมาย เช่น วิธีการหยุดโลกเดือด เห็นถึงความสำคัญของการลดขยะ เรียนรู้วิถีแห่งศีลธรรมธรรมชาติ

4.2 ผลเชิงประจักษ์ (Empirical Results) และผลลัพธ์ที่คาดไม่ถึง (Unexpected Results) ที่เกิดจากกระบวนการขับเคลื่อนวันดินโลก

จากการที่กลุ่มต่าง ๆ ทั้ง 10 กลุ่ม ได้เข้าร่วมงานวันดินโลกเมื่อวันที่ 9 - 10 ธันวาคม 2566 ณ ศูนย์ศีลธรรมธรรมชาติมาบเอื้อง อำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี ซึ่งนำความรู้และโจทย์ที่ได้จากการร่วมงานกลับไปพัฒนาและดำเนินงานของกลุ่ม หลังจากที่ผ่านมาระยะเวลา 3 เดือน จึงได้มีการนำเสนอผลการดำเนินงานของแต่ละกลุ่มในงานมหกรรมคืนชีวิตให้แผ่นดิน ครั้งที่ 17 ตอนบ้านนอก Craft วันที่ 15 - 17 มีนาคม 2567 ณ ศูนย์ศีลธรรมธรรมชาติมาบเอื้อง อำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี ปีนี้จัดในธีมชื่อธีม “บ้านนอก Craft” ซึ่งมีคอนสแตนต์เรื่องราวประวัติศาสตร์พระราชปรีชาพอเพียง จะพารอดจากวิกฤติท่ามกลางโลกเดือดได้อย่างไร มีกลุ่มที่จะมาแบ่งปันเรื่องราวที่ไปเคลื่อนไหวมาแล้วทั้งหมด 10 กลุ่ม ได้แก่ 1) กลุ่มดินเค็ม การแก้ปัญหาเรื่องดินเค็ม 2) กลุ่มเพาะกล้า 3) กลุ่ม SE Carbon learning 4) ปลดหนี้วิถีบ้านนอก 5) กลุ่มบำบัดดินปลูกป่าและกลุ่มเยาวชนเรือราง มาจากภาคใต้ เป็นเรื่องเกี่ยวเยาวชนและเรื่องการศึกษา ซึ่งขยายผลมาจากกลุ่มคนบำบัดดินปลูกป่า 6) กลุ่ม 100 strong 7) กลุ่มหยุดโลกร้อน ของพี่ตนเพื่อชาติ 8) กลุ่ม zero waste 9) กลุ่มชาวนามหานคร และ 10) กลุ่มปลดหนี้ ปลดสิน ให้กับชาวไทย ทุกกลุ่มใช้ปัญหาและวิกฤติเป็นตัวตั้ง การใช้ศาสตร์พระราชามาหยุดโลกเดือดหยุดวิกฤติ มีคำตอบได้หลากหลายมิติ

บทเรียนการขับเคลื่อนกิจกรรมหยุดโลกเดือดในครั้งนี้ทำให้เกิดผลแบ่งออกเป็น 3 สิ่ง ดังนี้

- 1) ศาสตร์พระราชาสามารถนำไปใช้ในการหยุดโลกเดือดได้ จากปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงและเกษตรทฤษฎีใหม่ในแต่ละกลุ่มนำไปใช้ การปลูกป่า 3 อย่างประโยชน์ 4 อย่าง การแก้ปัญหาดินเค็มด้วยการห่มดินพลิกผืนดินจากพื้นที่แห้งแล้งให้สามารถปลูกต้นไม้ได้ ส่งผลให้ทุกคนและผู้คนรอบข้างเข้าใจศาสตร์พระราชมากขึ้น
- 2) เกิดการเปลี่ยนแปลงในตนเอง เมื่อแต่ละคนลงมือปฏิบัติดำเนินกิจกรรมของตนแล้ว ส่งผลให้ใจตนเองเปลี่ยนแปลงมีจิตรับผิชอบต่อการอนุรักษ์ รักษา ช่วยกันปลูกป่า และรักโลกมากยิ่งขึ้น

3) เกิดการเชื่อมโยงเครือข่าย จากกิจกรรมที่แต่ละกลุ่มไปดำเนินการมานั้น ทำให้แต่ละกลุ่มต่างสนใจที่จะเรียนรู้ระหว่างกลุ่มและเกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างกัน โดยทุกกลุ่มนั้นมีอุดมการณ์เดียวกันคือช่วยกันหยุดโลกเดือด

อาจารย์ยักษ์ กล่าวว่าโลกกำลังเจอปัญหาใหญ่ ๆ มากมาย พวกเราได้คัดเลือกปัญหาชีวิตตนเองไปพิสูจน์ว่าสามารถแก้ได้ เช่น เรื่องหนี้สิน เป็นปัญหาใหญ่ วิธีการแก้หนี้สินเขาทำสำเร็จแล้ว เขามีหลักคิดทฤษฎีอะไรบ้าง และเขาปฏิบัติอย่างไร เขาใช้ความเพียรพยายาม เขาใช้ความอดทนอดกลั้น เขาไม่พูดมากเขาไม่ทะเลาะกัน เขามีความเพียร เขาทำสำเร็จได้อย่างไร ทุกปัญหาที่จะมานำเสนองาน คือการแก้ปัญหาให้โลกแก้ปัญหาให้เพื่อนมนุษย์ สำคัญคือปัญหาทุกข์ของพี่น้องประชาชน ทุกข์ของเพื่อนมนุษย์เป็นงานของเราเป็นห้องเรียนของเรา ปี 2567 เป็นโอกาสทองที่เราจะทำความดี เพราะฉะนั้นการมาร่วมงานกัน ขอให้มีความสุข อย่าลืม อย่าทำชีวิตตนเองให้เสื่อม มาแล้วมาเล่นมันสนุก อย่าเอาอดีตของตนเองมาเพิ่มมาลดอดีตตัวเอง เอาหมู่กลุ่มเป็นสำคัญ ขอให้ถือประโยชน์ส่วนตนเป็นที่ 2 จึงเป็นคนน่ารักสุภาพ ธรรมชาติ พระพุทธเจ้าเรียกว่า นิคะหะ วาทีน คณิต หาระหัง แปลว่า บริภาพดำเนินบุคคลที่ควรดำเนิน ทุกคนพร้อมที่จะมีชีวิตทุ่มเทช่วย เช่น เรื่องหนี้สิน เรื่องหนี้สินของประเทศ เราต้องสร้างต้นแบบของความสำเร็จให้ได้ และพร้อมที่จะนำเสนอให้ฟัง ปกติไม่เข้าสังคม ด้วยชีวิตที่หนี้สินล้นพ้นตัว มรดกที่พ่อแม่มีไว้ให้จะไม่เหลืออะไรเลย จะรักษาไว้ไม่ได้แล้วสิ้นหวังแล้วคิดถึงพระเจ้าแผ่นดินแล้วเข้ามาอยู่ในเครือข่าย แล้วเขาเริ่มตามไปลงแขกเสี่ยสละ เริ่มจากมาเอาประโยชน์ เริ่มจากเสี่ยสละก่อน เสี่ยสละไปลงแขกทั้งปี แล้วก็พบว่าทุกคนก็จะมึนน้ำใจมาตอบแทนบุญคุณ และคุณจำรัส คลองยุทธ จากสว่างแดนดิน จังหวัดสกลนคร สามารถปลดหนี้ไปได้พอสมควร และเอาโฉนดออกจากธนาคารได้ โดยจะเล่าให้ฟังในกลุ่มปลดหนี้วิถีบ้านนอก Craft

ผลที่เกิดขึ้นจากความคิดเห็นผู้ให้ข้อมูลทั้ง 3 กลุ่ม

กลุ่มที่ 1 กรรมการเครือข่ายผู้จัดกิจกรรม ได้รับการตอบรับและผลลัพธ์ที่ดีจากการขับเคลื่อนงานของแต่ละกลุ่มที่นำโจทย์ลดโลกเดือดไปดำเนินงาน ซึ่งบางกลุ่มมีความพร้อมน้อยแต่ก็สามารถดำเนินการกิจกรรมของกลุ่มตนเองสำเร็จได้ในระดับที่เกิดผลเฉพาะกลุ่ม และพร้อมที่จะขับเคลื่อนขยายออกไปสู่ภาคีเครือข่ายและผู้ที่เกี่ยวข้องต่อไป

กลุ่มที่ 2 ผู้นำกลุ่มกิจกรรมขับเคลื่อนสังคมเพื่อลดโลกร้อน ได้เห็นถึงความสามัคคีภายในกลุ่ม ความทุ่มเท และการระดมความคิดของสมาชิกกลุ่มที่ช่วยผลักดันขับเคลื่อนงานของกลุ่มให้ประสบผลสำเร็จ

กลุ่มที่ 3 ผู้เข้าร่วมงาน ได้รับความรู้ใหม่ ๆ ที่ไม่เคยคาดคิด เช่น การแยกขยะและจัดการเป็นระบบจะเหลือขยะกำพวดหรือขยะที่ต้องนำไปเผาเพียง 3 % การย้อมผ้าด้วยไม้ธรรมชาติ เป็นต้น นอกเหนือจากความรู้แล้วยังได้รับการแบ่งปันจากบูชกิจกรรมต่าง ๆ เช่น เมล็ดพันธุ์ต้นไม้หายาก กล้าไม้ป่า พิมพ์ลายผ้าด้วยดอกไม้

4.3 ผลการเรียนรู้สู่การเปลี่ยนแปลงผ่านกระบวนการขับเคลื่อนวันดินโลก

4.3.1 ผลการวิจัย พบว่า

4.3.1.1 บทบาทของคนในชุมชนเกี่ยวกับการส่งเสริมความมั่นคงทางสังคมมี 3 มิติ คือ

1) มิติความมั่นคง โดยผู้นำชุมชนมีบทบาทในการสร้างความปรองดองและความสามัคคีของคนในชุมชน สร้างความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ส่งเสริมความมั่นคงด้านอาหาร พลังงาน และน้ำ

2) มิติความมั่งคั่ง โดยร่วมกันพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน เศรษฐกิจชุมชน และสร้างทุนของชุมชน

3) มิติความยั่งยืน โดยปฏิบัติตามหลักศาสนา ร่วมกันอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และร่วมกันส่งเสริมวัฒนธรรมประเพณีของชุมชน

4.3.1.2 การขับเคลื่อนกิจกรรมส่งเสริมความมั่นคงทางสังคม ได้แก่ การปลูกป่าและอนุรักษ์ป่าชุมชน กองทุนหมู่บ้าน ธนาคารชุมชน กองทุนสะสมทรัพย์ กองทุนบ้านหลังสุดท้ายของผู้ชายคน โครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5 ระบบชะกาด (อิสลาม) วิถีชุมชน กีฬาด้านยาเสพติด การทำบุญ ทำนุบำรุงศาสนา การแก้ปัญหายาเสพติด และกิจกรรมจูงมือลูกหลานเข้าวัดวันอาทิตย์

4.3.1.3 แนวทางการส่งเสริมความมั่นคงทางสังคมของ ชุมชน โดยอาศัยรูปแบบ อาสาสมัครแรงงาน (องค์การบริหารส่วนตำบล ศาสนา โรงเรียน) รูปแบบบรร (บ้าน วัด โรงเรียน) กระบวนการทางศาสนา รูปแบบการร่วมกันพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน น้ำไหล ไฟสว่าง ทางที่ดี และการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อสร้างความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน

4.3.1.4 แรงจูงใจที่ทำให้เกิดการขับเคลื่อนกิจกรรมวันดินโลก เกิดจากกลุ่มคนที่ได้เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงและเกษตรทฤษฎีใหม่จนเข้าใจ ทำให้มีแนวคิด มีอุดมการณ์ในตนเอง เชื่อมโยงศาสตร์พระราชาคือทางรอด และด้วยความศรัทธา เคารพ และกตัญญู ต่ออาจารย์ยักษ์ (ดร.วิวัฒน์ ศัลยกำธร) ประกอบกับการเกิดวิกฤติโรคโควิด -19 ระบาดหนักไปทั่วโลก และปัจจุบันยังเกิดสงครามขึ้น ตลอดจนปัญหาโลกร้อนในปี 2567 เกิดปรากฏการณ์เอลนีโญที่รุนแรงมากขึ้น เกิดภัยแล้งยาวนาน ฝนไม่ตกต้องตามฤดูกาล กลุ่มคนในเครือข่ายเกิดความตระหนักถึงภัยพิบัติเหล่านี้มากยิ่งขึ้น จากองค์ความรู้ที่ได้รับจากครูบารอจารย์ ประกอบกับตัวแรง คือ ภัยพิบัติ แรงขับเคลื่อนที่มีอยู่แล้วจึงเกิดมากขึ้น ส่งผลให้เกิดการแตกแขนงออกมาเป็นกลุ่มที่ดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงของตนเองและผู้คน ตลอดจนการร่วมมือแก้ไขปัญหาลอกเดือตและการนำศาสตร์พระราชาไปใช้เพื่อเตรียมรับมือกับภัยพิบัติในรูปแบบต่าง ๆ ที่กำลังจะเกิดขึ้น

4.3.2 ผลที่เกิดขึ้นกับกลุ่ม

4.3.2.1 เกิดการเปลี่ยนแปลงแนวคิด แบ่งออกเป็น 4 ด้าน ดังนี้

1) ด้านการพึ่งตนเอง การดำเนินกิจกรรมของกลุ่มยังอยู่ในช่วงเริ่มต้น ผลที่ได้รับคือกลุ่มได้ปรับทัศนคติ วิถีคิดใหม่ตามศาสตร์ของพระราชา เช่น การนำฐาน 4 พอมาใช้และปฏิบัติจริง การทำเกษตรทฤษฎีใหม่มาใช้ในการลดต้นทุนทางด้านการเกษตร ปรับเปลี่ยนจากการทำเกษตรเชิงเดี่ยวมาเป็นการทำเกษตรผสมผสาน เมื่อสามารถพึ่งพาตนเองได้ ทำให้รายจ่ายน้อยกว่ารายรับ มีเงินเหลือใช้ สามารถนำไปชำระหนี้ได้ นอกเหนือจากนี้ยังสามารถเปลี่ยนแปลงแนวคิดของคนในครอบครัวให้มีความเข้าใจ เกิดการเรียนรู้ ปฏิบัติตาม และเป็นผู้สนับสนุนกิจกรรมดังกล่าว

2) ด้านสุขภาพ นอกจากการพึ่งพาตนเองแล้ว ยังทำให้เกิดความตระหนักถึงการรักษาสุขภาพของตนเอง จากจุดเริ่มต้นเล็ก ๆ ของอาจารย์ยักษ์ (ดร.วิวัฒน์ ศัลยกำธร) ที่ท่านต้องการลดน้ำหนักและดูแลตนเองให้มีสุขภาพดี จาก 1 คนเปลี่ยนทำให้ 100 คน เปลี่ยนแปลง

3) ด้านสิ่งแวดล้อม กลุ่มและเครือข่ายมีแนวคิดอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมมากขึ้นจากการช่วยกันลดขยะ (จากรายงานของกลุ่ม Zero Waste ในงานมหกรรมคืนชีวิตให้แผ่นดินครั้งที่ 17 ระหว่างวันที่ 15 – 17 เมษายน 2567 ณ ศูนย์เรียนรู้วิถีชีวิตและจิตวิญญาณชาวนาเมือง อำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี ทำให้ขยะลดลง 50% เมื่อเปรียบเทียบกับการจัดงานวันดินโลก ที่จัดขึ้นระหว่างวันที่ 9 - 10 ธันวาคม 2566 ณ ศูนย์เรียนรู้วิถีชีวิตและจิตวิญญาณชาวนาเมือง อำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี) รวมถึงการมีแนวคิดจัดการขยะด้วยเตาเผาขยะชีวมวลปัจจุบันมีการขับเคลื่อนในหลายชุมชน จากแนวคิดดังกล่าวทำให้กลุ่มมีแนวคิดสร้างป่า และช่วยเหลือสังคมให้สามารถอยู่ร่วมกับป่าได้ เช่น กลุ่มบ้านดินปลูกป่า กลุ่มเยาวชนเรือราช กลุ่มแม่บ้านที่มาร่วมกันปลูกป่า นอกเหนือจากนี้ยังมีกลุ่มลดโลก

ร้อนได้จัดทำ Application Arayetime เพื่อเป็นสื่อกลางการเชื่อมโยงสังคมพืงตน แบ่งปันจากบุคคลหนึ่งเชื่อมไปเป็นครอบครัว จากกลุ่มเล็ก ๆ ขยายไปเป็นชุมชนเป็นสังคมที่กว้างขึ้น

4) ด้านการช่วยเหลือชุมชนและสังคม ในหลาย ๆ กลุ่มมีแนวคิดจะขยายการขับเคลื่อนทฤษฎีเศรษฐกิจพอเพียงและเกษตรทฤษฎีใหม่ไปสู่ชุมชน เช่น กลุ่มดินเค็ม นำเอาองค์ความรู้ที่ได้เรียนรู้ขยายไปสู่ชุมชน ตำบลและอำเภอ โดยได้รับความร่วมมือจากหลายฝ่าย และทุกกลุ่มพร้อมออกไปช่วยเหลือชุมชนและสังคม ทำให้เห็นถึงการแบ่งปัน เสียสละ และความมุ่งมั่นหวังที่ดีต่อผู้อื่น

4.3.2.2 เกิดความเชื่อมั่นในตนเอง จากการนำเสนอของสมาชิกแต่ละกลุ่ม สมาชิกส่วนใหญ่มีความสงสัยในสิ่งที่ได้เรียนรู้ เกิดความไม่เชื่อมั่นว่า การเรียนรู้กิจกรรมดังกล่าวจะสามารถทำให้เกิดผลได้จริง ไม่เชื่อว่าจะตนเองจะทำได้ แต่หลังจากได้เข้าร่วมกลุ่ม ได้เรียนรู้กับครูบารอาจารย์และเพื่อน ๆ ในกลุ่มจนเข้าใจ นำกลับไปปฏิบัติด้วยความอดทนอดกลั้น ทำให้ตนเองได้เห็นผลที่เกิดขึ้นจนรู้จริงรู้ชัดในการดำเนินงานนั้น ซึ่งตรงกับหลักธรรม คือ ปริยติ หมายถึง การเล่าเรียนพระไตรปิฎก ปฏิบัติ หมายถึง การดำเนินการไปตามระเบียบแบบแผน การกระทำเพื่อให้เกิดความชำนาญ ปฏิเวธ หมายถึง เข้าใจตลอด ตรัสรู้ ล่วงผลปฏิบัติ เมื่อมีความรู้แจ้งเห็นผลจริงในสิ่งดำเนินมานั้น สมาชิกจะมีความเชื่อมั่นในตนมาก ถ้าก็จะนำเสนอผลงานของตนเอง ถ้าเล่าถึงสิ่งที่ตนประสบมาให้ผู้อื่นได้รับรู้ และกล่าวส่งต่อความรู้นั้นด้วยความรู้จริง

4.3.2.3 การนำศาสตร์พระราชาชับเคลื่อนงานของกลุ่ม เมื่อได้เรียนรู้แล้ว ส่วนใหญ่กลุ่มต่าง ๆ ใช้ทฤษฎีบันได 9 ขั้น เป็นแนวทางเริ่มต้นในการดำเนินงานของกลุ่ม โดยเริ่มจากฐาน 4 พอ คือ พอกิน พอใช้ พออยู่ และพอร่มเย็น ดังพระราชดำรัสว่า “การพัฒนาประเทศจำเป็นต้องทำตามลำดับขั้น ต้องสร้างพื้นฐาน คือ ความพอมีพอกิน พอใช้ ของประชาชนส่วนใหญ่เป็นเบื้องต้นก่อน โดยใช้วิธีการและใช้อุปกรณ์ที่ประหยัด แต่ถูกต้องตามหลักวิชา เมื่อได้พื้นฐานมั่นคงพร้อมพอควรและปฏิบัติได้แล้ว จึงค่อยสร้างเสริมความเจริญและฐานะเศรษฐกิจขั้นที่สูงขึ้นโดยลำดับต่อไป” (พระบรมราโชวาทในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรของมหาวิทยาลัยขอนแก่น วันที่ 20 ธันวาคม 2516) โดยนำความรู้ที่ได้มาลงมือปฏิบัติ ด้วยความมีมานะและอดทน จนทำให้สามารถพึ่งพาตนเองได้

4.3.2.4 การสร้างความรักและเห็นคุณค่าของสิ่งแวดล้อม เมื่อแต่ละกลุ่มสามารถพึ่งตนเองได้แล้ว การสร้างป่าจึงเป็นอีกหนึ่งเป้าหมายที่ทุกกลุ่มมีส่วนร่วมกัน จากผลการนำเสนอของแต่ละกลุ่ม เช่น กลุ่มดินเค็ม ได้เรียนรู้ว่าถ้าไม่มีป่า ไม่มีต้นไม้ ไม่มีกรรหมดิน ความเค็มจากใต้ดินจะระเหยขึ้นมาบนดินจนไม่สามารถปลูกพืชได้ กลุ่มเพาะกล้า ใช้เกษตรทฤษฎีใหม่ในการเพาะกล้าไม้ป่าและนุ่น ทำให้ได้ต้นกล้าปริมาณมากขึ้น กลุ่มบำบัดดินปลูกป่า กลุ่มเยาวชนเรือราช และกลุ่มทำน้ำพริก จากภาคใต้เล็งเห็นความสำคัญของการปลูกต้นไม้ การรักษาป่าต้นน้ำ การเรียนรู้การอยู่ร่วมกับป่า การใช้ประโยชน์จากป่าในการนำมาสร้างผลิตภัณฑ์ กลุ่ม Zero Waste และกลุ่มชาวนามหานครก็เห็นถึงปัญหาขยะที่เกิดขึ้น จึงคิดค้นวิธีการลดขยะ แยกขยะ จัดการขยะอย่างเป็นระบบ และกำจัดขยะให้เหลือก๊าซคาร์บอนออกมาน้อยที่สุด และสุดท้ายกลุ่มลดโลกร้อนที่ใช้เทคโนโลยี Platform แอปพลิเคชัน เป็นสื่อกลางการเชื่อมโยงและสร้างเครือข่ายขับเคลื่อนแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมไปยังคนอื่น ๆ ให้เร็วที่สุด

4.3.2.5 การเพิ่มพูน เสริมสร้าง พัฒนากลุ่มให้แข็งแกร่ง เมื่อกลุ่มได้เรียนรู้จากการอบรมและเข้าร่วมกิจกรรม กลุ่มมีความแข็งแกร่งมากขึ้นในเรื่องของความรู้ที่ได้จากอาจารย์ และจากการแลกเปลี่ยนปัญหาซึ่งกันและกันระหว่างเครือข่าย เรื่องของความสามัคคีภายในกลุ่มจากการเข้าร่วมกิจกรรมฐานเรียนรู้ต่าง ๆ จากโจทย์ปัญหาที่ได้รับ สิ่งเหล่านี้สร้างความเห็นอกเห็นใจซึ่งกันและกัน ส่งผลให้เกิดความสามัคคีในกลุ่มมากขึ้น และสุดท้ายการเสียสละ

และแบ่งปัน เมื่อได้เรียนรู้และเข้าใจในหลักทฤษฎีเศรษฐกิจพอเพียงมากยิ่งขึ้น เมื่อสามารถพึ่งตนเองได้ จะเกิดการเสียสละและแบ่งปัน ดังที่เห็นได้จากตลาดคุณปู่ในงานมหกรรมครั้งนี้

4.3.2.6 การเกิดความเข้าใจหลักธรรมในศาสตร์พระราชผ่านการปฏิบัติงาน กลุ่มดำเนินงานโดยใช้ความรู้ ความวิริยะอุตสาหะ ความอดทน โดยเฉพาะความเพียรและความอดทนที่ต้องใช้เวลากว่าจะเห็นผล ดังพระราชดำรัส (พระราชดำรัสพระราชทานในโอกาสที่คณะบุคคลเข้าเฝ้าฯ ถวายพระพรชัยมงคลเฉลิมพระชนมพรรษา เมื่อวันที่ 4 ธันวาคม พ.ศ.2541) “...เศรษฐกิจพอเพียงและทฤษฎีใหม่สองอย่าง...จะทำให้ความเจริญให้แก่ประเทศได้แต่ต้องมีความเพียรแล้วต้องอดทนต้องไม่ใจร้อน ต้องไม่พูดมาก ต้องไม่ทะเลาะกัน ถ้าทำโดยเข้าใจกัน เชื่อว่าทุกคนจะมีความพอใจได้...คำว่าพอเพียง มีความหมายว่าพอมีพอกินเศรษฐกิจแบบพอเพียง หมายความว่า ผลิอะไรมีพอที่จะใช้ไม่ต้องขอยืมคนอื่น อยู่ได้ด้วยตนเอง...คำว่าพอ คนเราถ้าพอในความต้องการ มันก็มีความโลภน้อย เมื่อมีความโลภน้อย ก็เบียดเบียนคนอื่นน้อย พอเพียงอาจมีมากอาจมีของเหลือก็ได้แต่อย่าไปเบียดเบียนคนอื่น...” นอกจากนี้การดำเนินงานของกลุ่มยังมีความเสียสละ ช่วยเหลือเพื่อนที่มีปัญหาเดียวกันและขยายขับเคลื่อนไปยังชุมชน ซึ่งการดำเนินงานดังกล่าวทำให้กลุ่มเข้าใจถึงความพากเพียร ความอดทน และความเสียสละ การแบ่งปันให้แก่ผู้อื่น โดยตรงตามหลักธรรมคำสอนของพระพุทธเจ้า คือ “ขรรยาวธรรม 4 ประการ ซึ่งประกอบไปด้วย 1) สัจจะ คือ ความจริง ซื่อตรง ซื่อสัตย์ จริใจ พุดจริง ทำจริง 2) ทมะ คือ การฝึกฝน การข่มใจ ฝึกนิสัย ปรับตัว รู้จักควบคุมจิตใจ ฝึกหัดตัดนิสัย แก้ไขข้อบกพร่อง ปรับปรุงตนให้เจริญก้าวหน้าด้วยสติปัญญา 3) ขันติ คือ ความอดทน ตั้งหน้าทำหน้าที่การทำงานด้วยความขยันหมั่นเพียร เข้มแข็ง ทนทาน ไม่หวั่นไหว มั่นในจุดหมาย ไม่ท้อถอย 4) จาคะ คือ ความเสียสละ สละกิเลส สละความสุขสบายและผลประโยชน์ส่วนตนได้ ใจกว้าง พร้อมที่จะรับฟังความทุกข์ ความคิดเห็น และความต้องการของผู้อื่น พร้อมทั้งจะร่วมมือ ช่วยเหลือ เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ไม่คับแคบเห็นแก่ตนหรือเอาแต่ใจตัว”

4.3.3 ผลที่เกิดขึ้นกับชุมชนรอบข้าง

จากการดำเนินงานของกลุ่มที่ได้นำเสนอ พบว่า มีการขยายขับเคลื่อนการดำเนินการแก้ปัญหาตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปสู่ชุมชนของตนและชุมชนรอบข้าง เริ่มจากการขยายไปสู่ครอบครัว เพื่อนบ้าน รวมทั้งคนในหมู่บ้าน ตำบล และอำเภอ ดังจะเห็นจากการดำเนินกิจกรรมของกลุ่มดินเค็ม ปัจจุบันเคลื่อนไปสู่ระดับอำเภอ และกำลังเคลื่อนไปสู่ระดับโลก ทั้งนี้ ยังมีอีกหลายกลุ่ม ได้แก่ กลุ่มบ้านดินปลูกป่า กลุ่มเยาวชนเรือราง กลุ่มทำน้ำพริก และกลุ่มลดโลกร้อน ซึ่งจากผลการดำเนินงานที่สำเร็จแล้ว สามารถนำมาแสดงให้เห็นที่ประจักษ์ ส่งผลให้ชุมชนเกิดการตื่นตัว อยากเข้ามาศึกษาเรียนรู้ เกิดความเชื่อมั่น และอยากทดลองปฏิบัติตามบ้าง แสดงให้เห็นว่าการดำเนินงานของกลุ่มส่งผลกับชุมชนรอบข้าง ซึ่งถือเป็นการขับเคลื่อนที่มีประสิทธิภาพสูง

4.3.4 ผลที่เกิดขึ้นกับกลุ่มผู้ออกแบบกระบวนการ

ผลการดำเนินงานวันดินโลก งานศาสตร์พระราชได้ขับเคลื่อนไปอย่างมีระบบ กิจกรรมที่กลุ่มได้ดำเนินการ หลายกิจกรรมประสบผลสำเร็จ เกิดการขยายและต่อยอด แสดงให้เห็นประจักษ์ว่าศาสตร์พระราชช่วยให้รอดพ้นจากวิกฤติได้ ทำให้สมาชิกเข้าใจถึงจุดมุ่งหมายของกลุ่ม ทฤษฎีเศรษฐกิจพอเพียง และเกษตรทฤษฎีใหม่ผ่านการปฏิบัติในกิจกรรมต่าง ๆ ทำให้กลุ่มเกิดความสมัครสมานสามัคคีมากยิ่งขึ้น มีแนวความคิดนำไปพัฒนาต่อยอดงานของตนให้ดียิ่งขึ้น อีกทั้งยังขยายแนวคิดไปสู่คนในครอบครัว ญาติ เพื่อน และชุมชน

5. อภิปรายผลและข้อเสนอแนะการวิจัย

5.1 สรุปผลการวิจัย

การจัดกิจกรรมวันดินโลกที่มีการให้ความสำคัญกับการสร้างสรรค์พื้นที่เรียนรู้และการมีส่วนร่วมของทุกคนในเครือข่าย โดยเฉพาะโซนเวทีได้สร้างความประทับใจ เนื่องจากสามารถสร้างความรู้สึกกลับสู่ธรรมชาติและเน้นย้ำคุณค่าของดินน้ำป่าที่มีต่อชีวิตมนุษย์ กิจกรรมเด่นและมีแรงบันดาลใจ แสดงให้เห็นถึงความพยายามในการสร้างความตระหนักรู้และเชิญชวนให้ทุกคนกลับมามีส่วนร่วมในการดูแลรักษาทรัพยากรธรรมชาติสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

เรื่อง "Spirit of soil Spirit of partnership" ที่มาจากอาจารย์ยักษ์ (ดร.วิวัฒน์ ศัลยกำธร) แสดงให้เห็นถึงการยกย่องความสำคัญของความร่วมมือ และความเป็นหนึ่งเดียวกันในการรับมือกับปัญหาสิ่งแวดล้อม ซึ่งการจัดกิจกรรมครั้งนี้ได้รับการประเมินว่าประสบความสำเร็จอย่างมาก โดยสามารถขยายผลและสร้างแรงบันดาลใจให้กับเครือข่ายและผู้มีส่วนร่วมจากหลายภาคส่วน ทั้งในและนอกประเทศ การจัดกิจกรรมเช่นนี้ ไม่เพียงแต่ช่วยเน้นย้ำความสำคัญของการร่วมมือและการสร้างพันธมิตร ในการแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมเท่านั้น แต่ยังสร้างเสริม "Growth Mindset" และคุณธรรมในการรับมือกับความท้าทาย เพื่อเป็นพื้นฐานสำหรับการสร้างสังคมที่ยั่งยืน และการมีส่วนร่วมของทุกคนในทุกช่วงวัย ไม่เพียงแต่แสดงถึงความสำเร็จของกิจกรรมในปี 2567 เท่านั้น แต่ยังเป็นพื้นฐานและแรงบันดาลใจสำหรับการจัดการกับปัญหาโลกเดือด และการขยายผลของการทำงานร่วมมือในอนาคต ที่ไม่เพียงแค่ว่าในเครือข่ายเท่านั้น แต่ยังรวมถึงการเชิญชวนภาคส่วนอื่น ๆ เข้ามาร่วมมือและร่วมใจกันเพื่อสิ่งแวดล้อมและสังคมที่ดียิ่งขึ้น

งานวิจัยนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อวิเคราะห์และถอดบทเรียนกระบวนการขับเคลื่อนทางสังคม ผ่านกรณีศึกษาวันดินโลก ซึ่งจัดขึ้นเมื่อวันที่ 9 - 10 ธันวาคม 2566 ณ ศูนย์เรียนรู้วิถีชีวิตและจิตวิญญาณชาวนาเมือง อำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี รวมถึงการวิเคราะห์งานมหกรรมคืนชีวิตให้แผ่นดิน ครั้งที่ 17 ตอนบ้านนอก Craft จัดขึ้นระหว่างวันที่ 15 - 17 มีนาคม 2567 ณ ศูนย์วิถีชีวิตและจิตวิญญาณชาวนาเมือง อำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี การวิจัยนี้ใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยเก็บข้อมูลผ่านการสัมภาษณ์เชิงลึก การสังเกตแบบมีส่วนร่วม และการสนทนากลุ่ม จากกลุ่มตัวอย่างที่ประกอบด้วยกรรมการเครือข่ายผู้จัดกิจกรรม ผู้นำกลุ่มกิจกรรมขับเคลื่อนสังคมเพื่อลดโลกร้อน และผู้เข้าร่วมงาน ผลการวิจัยพบว่ากระบวนการขับเคลื่อนทางสังคมผ่านกิจกรรมวันดินโลกและงานมหกรรมคืนชีวิตให้แผ่นดินมีประสิทธิภาพในการสร้างการเปลี่ยนแปลงทางสังคม โดยเฉพาะในด้านการส่งเสริมความรู้เกี่ยวกับการจัดการทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน การสร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่างองค์กรและชุมชน การมีส่วนร่วมจากเครือข่ายต่างๆ ช่วยสร้างความร่วมมือที่เข้มแข็ง และการสร้างแรงบันดาลใจให้กับผู้เข้าร่วมในการต่อยอดกิจกรรมสู่การขับเคลื่อนสังคมในวงกว้าง อีกทั้งยังมียุทธศาสตร์สำคัญในการสร้างความตระหนักรู้และส่งเสริมการจัดการทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน และเป็นตัวอย่างที่ดีของการทำงานร่วมกันเพื่อเป้าหมายการพัฒนาอย่างยั่งยืน นอกจากนี้ การจัดกิจกรรมยังช่วยสร้างแรงบันดาลใจและกระตุ้นให้ผู้เข้าร่วมมุ่งเน้นการแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมและการเปลี่ยนแปลงทางสังคมในระยะยาว

การขับเคลื่อนกิจกรรมลดภาวะโลกร้อนสำหรับนักขับเคลื่อนสังคมจากกิจกรรมวันดินโลกจัดขึ้น ผลการวิจัยแบ่งเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่

กลุ่มที่ 1 กรรมการเครือข่ายผู้จัดกิจกรรม ประสบผลสำเร็จในการขับเคลื่อนกิจกรรมในครั้งนี้

กลุ่มที่ 2 ผู้นำกลุ่มกิจกรรมขับเคลื่อนสังคมเพื่อลดโลกร้อน ได้สร้างกลุ่มที่มีความเข้มแข็งในการดำเนินกิจกรรมของกลุ่ม สามารถขับเคลื่อนงานไปได้อย่างดีและต่อเนื่อง

กลุ่มที่ 3 ผู้เข้าร่วมงาน ได้องค์ความรู้ใหม่ ๆ ได้ปรับเปลี่ยนความคิดให้รักโลกและสิ่งแวดล้อม

กลุ่มที่ 1 ได้แก่ กรรมการเครือข่ายผู้จัดกิจกรรม ได้รับการตอบรับและผลลัพธ์ที่ดีจากการขับเคลื่อนงานของแต่ละกลุ่มที่นำโจทย์ลดโลกเดือดไปดำเนินงาน ซึ่งบางกลุ่มมีความพร้อมน้อยแต่ก็สามารถดำเนินกิจกรรมของกลุ่มตนจนสำเร็จได้ในระดับที่เกิดผลเฉพาะกลุ่ม และพร้อมที่จะขับเคลื่อนขยายออกไปสู่ภาคีเครือข่ายและผู้ที่เกี่ยวข้องต่อไป

กลุ่มที่ 2 ได้แก่ ผู้นำกลุ่มกิจกรรมขับเคลื่อนสังคมเพื่อลดโลกร้อน ได้เห็นถึงความสามัคคีภายในกลุ่ม ความทุ่มเท และการระดมความคิดของสมาชิกกลุ่มที่ช่วยผลักดันขับเคลื่อนงานของกลุ่มให้ประสบผลสำเร็จ

กลุ่มที่ 3 ได้แก่ ผู้เข้าร่วมงาน ได้รับความรู้ใหม่ ๆ ที่ไม่เคยคิด เช่น การแยกขยะและจัดการเป็นระบบ จะเหลือขยะกำพร้าหรือขยะที่ต้องนำไปเผาเพียง 3 % การย้อมผ้าด้วยไม้มธรรมชาติดี เป็นต้น นอกเหนือจากความรู้แล้วยังได้รับการแบ่งปันจากบูธกิจกรรมต่าง ๆ เช่น เมล็ดพันธุ์ต้นไม้น้ำหายาก กล้าไม้ป่า พิมพ์ลายผ้าด้วยดอกไม้

5.2 อุปสรรคของการดำเนินงานในแต่ละกลุ่ม

จากการศึกษาและถอดบทเรียน การดำเนินงานของกลุ่มประสบความสำเร็จเป็นอย่างดี การขับเคลื่อนของกลุ่มแต่ละกิจกรรมเห็นผลเป็นที่ประจักษ์ ชัดเจนเกิดในภาพรวม พบว่า ในหลาย ๆ กิจกรรม เป็นกิจกรรมที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงผู้คนและสังคม แต่ยังคงขาดการประชาสัมพันธ์ที่ดี ทำให้บุคคลภายนอกเข้าถึงได้ยาก การดำเนินกิจกรรมของกลุ่มเผยแพร่สู่สาธารณะน้อย กิจกรรมส่วนใหญ่ของกลุ่มใช้เวลาดำเนินงานค่อนข้างนาน กว่าจะบรรลุผลสำเร็จเป็นรูปธรรม ส่งผลให้สมาชิกหรือกลุ่มเกิดความท้อแท้ และหลุดออกจากเป้าหมาย และสมาชิกบางคนขาดความเข้าใจในศาสตร์พระราชา เช่น ยังไม่เข้าใจฐาน 4 พอ บันได 9 ขั้น และองค์ความรู้อื่น ๆ ส่งผลให้ขาดความเชื่อมั่น ท้อแท้ ไม่เข้าใจ และหลุดออกจากเป้าหมายของกลุ่ม

5.3 ข้อเสนอแนะ

การดำเนินงานของกลุ่มหากมีการขับเคลื่อนด้วยการประชาสัมพันธ์ไปในสื่อโซเชียลต่าง ๆ ควบคู่ไปด้วย จะส่งผลให้กิจกรรมมีพลังและคุณค่ามากยิ่งขึ้น ซึ่งการประชาสัมพันธ์มีผลอย่างมากในการขับเคลื่อนงาน การดำเนินงานของกลุ่มอาจมีการจัดตั้งทีมสื่อเพื่อช่วยดูแลเรื่องการประชาสัมพันธ์เพิ่มเติม สำหรับกลุ่มขนาดเล็กหรือผู้ดำเนินกิจกรรมควรเรียนรู้การทำสื่ออย่างง่าย เช่น Facebook TikTok หรือ YouTube การประชาสัมพันธ์จะช่วยส่งเสริมให้การขับเคลื่อนงานมีประสิทธิภาพมากขึ้น สอดคล้องกับยุคปัจจุบันที่ผู้คนส่วนใหญ่นิยมใช้และเสพสื่อออนไลน์เป็นหลัก สำหรับปัญหาเรื่องเวลาและองค์ความรู้ของสมาชิกกลุ่ม ที่ส่งผลให้เกิดความท้อแท้ และหลุดออกจากเป้าหมาย ต้องเติมเต็มในเรื่องของกำลังใจให้มาก การจัดกิจกรรมเพิ่มเติมนอกเหนือจากงานดินโลกและงานมหกรรมคืนชีวิตให้แผ่นดิน ควรมีกิจกรรมย่อยในแต่ละกลุ่มที่ทำให้ทุกคนมาพบปะแลกเปลี่ยนความรู้ระหว่างกัน จะช่วยให้กลุ่มมีกำลังใจ และมีความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันมากขึ้น นอกเหนือจากนี้ผู้ดำเนินกิจกรรมต้องมีความศรัทธาและเชื่อมั่นในศาสตร์พระราชา โดยการศึกษาเรียนรู้เพิ่มเติมทั้งจากการเข้าร่วมกิจกรรมและทางสื่อออนไลน์ต่าง ๆ ที่เครือข่ายจัดทำขึ้น ยกตัวอย่าง Facebook page เช่น เพจมูลนิธิสิทธิธรรมธรรมชาติ เพจฟิงตัน เพื่อชาติ เพจ Social Araya เพจอาสาชานามหานคร YouTube เช่น ช่องมูลนิธิสิทธิธรรมธรรมชาติ (AGRI-NATURE FOUNDATION) ช่องโครงการ ฟิงตัน เพื่อชาติ ช่อง Social Araya ช่องโจน จันโต ชีวิตง่าย ๆ เป็นต้น เมื่อมีศรัทธาที่แน่วแน่ไม่สั่นคลอน เข้าใจในศาสตร์พระราชาอย่างถ่องแท้ เชื่อในคำสอนของครูบาอาจารย์ ประกอบกับความอดทน และขยันหมั่นเพียร ปัญหาในส่วนนี้จะสามารถบรรลุและพบกับความสำเร็จได้ ดังที่อาจารย์เอี่ยมพร ลอยประดิษฐ์ ได้กล่าวไว้ในวงสะท้อนกลุ่มฟิงตัน เพื่อชาติ ณ งานมหกรรมคืนชีวิตให้แผ่นดินครั้งที่ 17 วันที่ 17 มีนาคม 2567 ว่า “...หลักปณิธิ ปฏิบัติ ปฏิเวธ ปฏิญญา คือ หลักธรรมหลักคิดทั้งหมดที่เราคิดบนปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง รวมทั้งเทคนิคต่าง ๆ จงนำไปปฏิบัติซ้ำ ๆ จนเกิดปฏิเวธ คือ ผลสำเร็จและการบรรลุ เข้าใจถึงข้างในตนเอง...”

6. เอกสารอ้างอิง

- [1] Devkota et al, 2023. **Multi-Class Credit Risk Analysis Using Deep Learning**. https://scholar.google.co.th/citations?view_op=view_citation&hl=en&user=SG4jtHQAAAAJ&citation_for_view=SG4jtHQAAAAJ:LkGwnXOMwfcC
- [2] Kampanad Bhaktikul et al, 2021. **Sustainable Low-Carbon Community Development: A Study Based on a Royal Project for Highland Community Development in Thailand**. <https://www.journal.nu.ac.th/JCDR/article/view/Vol-14-No-2-2021-14-28>
- [3] Mansourian, 2020. **Enabling Factors to Scale Up Forest Landscape Restoration: The Roles of Governance and Economics Full Report with Case Studies**. https://www.researchgate.net/publication/346266077_Enabling_Factors_to_Scale_Up_Forest_Landscape_Restoration_The_Roles_of_Governance_and_Economics_Full_Report_with_Case_Studies